

Rozdíl mezi důchodem „na procenta“ a předčasným dělá i tisíce ročně

24. února 2017

Odchod do důchodu je životní krok, před kterým stojí každoročně tisíce Čechů. Mnozí přitom řeší dilema, kdy přesně do penze odejít a jaký to bude mít dopad. Podle současných norem totiž platí hlavní zásada: odejít do starobního důchodu je právo, nikoliv povinnost.

Ilustrační snímek | foto: Profimedia.cz

Letos na něj vznikne nárok těm ročníkům, které v roce 2017 dosáhnou důchodový věk a získají alespoň 33 let důchodového pojištění. U mužů jde o ty, kteří se narodili v lednu až říjnu 1954. V případě žen se přihlíží k počtu vychovaných dětí a jde o ročníky narozené v letech 1954 až 1959.

„Dosažení důchodového věku není důvodem k ukončení zaměstnání či [podnikání](#). Ve výdělečné činnosti je možné pokračovat i po vzniku nároku na starobní důchod a tímto přesluhováním na procenta si navýšit budoucí důchod,“ vysvětluje Jiří Biskup, ústřední ředitel České [správy](#) sociálního zabezpečení. Podle Jiřího Biskupa obdrží ČSSZ v průměru ročně 81 tisíc žádostí o starobní důchod a 33 tisíc žádostí o předčasný starobní důchod.

Jaký má finanční dopad, když se někdo rozhodne odejít do předčasné penze? A o kolik bude penze vyšší, když o ni člověk požádá v momentě, kdy dosáhne důchodový věk? A vyplatí se pracovat takzvaně na procenta?

Abyste si udělali alespoň základní představu, jak můžete svou penzi ovlivnit rozhodnutím, kdy o ni požádáte, přinášíme tři modelové situace. Propočty připravila Česká správa sociálního zabezpečení.

Tři modelové situace pana Petra

V našem případě jde o propočet důchodu pro pana Petra z Prahy, který řeší tři životní situace:

- Požádat o řádný důchod, kdy dosáhne důchodový věk.
- Odejít do předčasné penze o rok dříve, než dosáhne důchodový věk.
- Po dosažení důchodového věku pracovat dál jeden rok a přesluhováním si důchod navýšit.

Ve všech případech budeme pro zjednodušení počítat se stejným výpočtovým základem ve výši 18 000 korun. Základní výměra jeho penze bude ve všech třech situacích rovněž shodná, ve výši 2 550 korun.

1. situace **Řádný důchod**

Petr dosáhne důchodového věku v roce 2018, do důchodu odejde přesně k datu nároku na starobní důchod. Do nároku získá 46 let pojištění. To znamená, že procentní výměra jeho starobního důchodu bude činit 69 % (46 x 1,5 %) výpočtového základu.

Výše starobního důchodu přiznaného od dosažení důchodového věku:

procentní výměra 12 420 Kč + základní výměra 2 550 Kč = **14 970 Kč**

Na vysvětlenou:

Důchod se skládá z procentní výměry a základní výměry. Pro rok 2017 činí základní výměra 2 550 Kč.

Výpočtový základ je tak zvanou redukcí upravený průměr úhrnu příjmů za rozhodné období podle parametrů stanových pro daný kalendářní rok).

Pro stanovení výpočtového základu procentní výměry penze je důležitý osobní vyměřovací základ, tj. měsíční průměr všech příjmů dosažených v rozhodném období. U důchodů přiznaných v roce 2017 jsou rozhodným obdobím léta 1986 až 2016. Pro stanovení výpočtového základu z osobního vyměřovacího základu platí v roce 2017 dvě redukční hranice: I. 12 423 Kč a II. 112 928 Kč. Výpočtový základ se z osobního vyměřovacího základu stanoví tak, že částka do I. redukční hranice náleží v plné výši, z částky nad I. do II. redukční hranice náleží 26 %, k částce nad II. redukční hranicí se nepřihlíží.

2. situace **Předčasný důchod**

Pokud by tento muž odešel do předčasného důchodu v roce 2017, o jeden rok (365 dní) dříve, bude doba jeho pojištění o jeden rok kratší, tj. získá 45 let pojištění, a srážka za předčasný odchod bude činit 4,8 % výpočtového základu (za 5 započatých 90 denních úseků chybějících do dosažení důchodového věku). Procentní výměra důchodu tedy bude činit 67,5 % (45 x 1,5 %) - 4,8 % = 62,7 % výpočtového základu.

Poznámka: Předčasný důchod je krácen trvale (srážka za předčasný odchod do důchodu o rok dříve činí v tomto případě 864 Kč).

Výše předčasného starobního důchodu přiznaného rok před dosažením důchodového věku:

procentní výměra 11 286 Kč + základní výměra 2 550 Kč = **13 836 Kč**

Jak se zkrátí procentní výměra předčasné penze

Podle počtu dnů předčasnosti/procentní sankce

90 a méně	91-180	181-270	271-360	361-450	451-540	541-630
0,9 %	1,8 %	2,7 %	3,6 %	4,8 %	6 %	7,2 %
631-720	721-810	811-900	901-990	991-1080	1 081-1 170	1 171-1 260
8,4 %	9,9 %	11,4 %	12,9 %	14,4 %	15,9 %	17,4 %

zdroj: ČSSZ

Výše krácení (srážky) je závislá na délce doby, která chybí od přiznání předčasného starobního důchodu do dosažení důchodového věku. Procentní výměra důchodu se snižuje za každých i započatých 90 kalendářních dnů z doby ode dne přiznání důchodu do dosažení důchodového věku. Částka, o kterou přijdete, může činit řádově stovky až tisíce korun. Předčasný starobní důchod totiž zůstává krácen i po dosažení důchodového věku (více [zde](#)).

3. situace **Důchod na procenta**

Pokud tentýž muž bude pracovat bez pobírání důchodu ještě jeden rok (365 dní) navíc po dosažení důchodového věku (tzv. na procenta) a do důchodu odejde až v roce 2019, bude procentní výměra jeho důchodu činit 69 % (za 46 let získaných do nároku na důchod) + 6 % (1,5 % x 4) = 75 % výpočtového základu.

Poznámka: Za dobu výdělečné činnosti po dosažení důchodového věku (bez pobírání důchodu) se procentní výměra zvyšuje o 1,5 % za každých 90 dní této činnosti (navýšení za rok [práce](#) navíc bez pobírání důchodu činí v tomto případě 1 080 Kč).

Výše starobního důchodu přiznaného rok po dosažení důchodového věku:

procentní výměra 13 500 Kč + základní výměra 2 550 Kč = **16 050 Kč**

Podtrženo a sečteno:

Rozhodnutí, k jakému datu požádat o přiznání penze, je potřeba pečlivě uvážit a předem konzultovat s odborníky ČSSZ. Ti také mohou připravit konkrétní propočty, abyste se uměli rozhodnout správně.

V naší modelové situaci by volba předčasného důchodu oproti řádné penzi znamenala měsíční finanční ztrátu 1 134 korun, což je za rok propad o 13 608 korun. Důchod na procenta oproti řádné penzi by naopak přinesl měsíční přílepek o 1 080 korun, což je za rok o 12 960 korun více.

Pokud porovnáme předčasnou penzi s důchodem na procenta, zde je rozdíl již poměrně zásadní. Pokud by se Petr rozhodl, že odejde do předčasné penze o rok dříve, dostával by měsíčně jen 13 836 korun. Jestliže by ale jeden rok pracoval na procenta, získal by tím penzi ve výši 16 050 korun, což je měsíčně o 2 214 korun více. Za rok by tak měl navíc 26 568 korun.

Jak, kdy a kde se žádost o důchod podává:

- Žádost o důchod sepíšete na Okresní správě sociálního zabezpečení podle místa trvalého bydliště (ve výjimečném případě je to možné i na jiné OSSZ).
- Žádost o důchod podáváte osobně, případně k tomuto úkonu můžete zmocnit jinou osobu na základě udělené plné moci. Žádost s žadatelem sepíše pracovník oddělení důchodového pojištění.
- Žádost o důchod můžete podat nejdříve čtyři měsíce před požadovaným dnem přiznání důchodu. Později je to možné kdykoliv.
- Počítejte s tím, že sepsání žádosti zabere nějaký čas. Jde o časově náročný úkon, při němž je třeba uvést a ověřit mnoho údajů, např. také to, zda jste pracovali v [zahraničí](#), jestli máte exekuci nebo jste v insolventci, nebo jestli pobíráte důchod od jiné [instituce](#) apod.

Další důležité [informace](#) pro ty, kteří přemýšlejí o odchodu do starobního důchodu, shrnuje [Příručka budoucího důchodce](#). Vysvětluje podmínky nároku na důchod, způsob jeho výpočtu a výplaty a postup při podání žádosti o důchod.

Autor: Eva Sovová